

	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheden	Wie doet wat?	Planning	Financiering
Hoofdpogave	Opgave Wonen en Woonomgeving						
Passende en duurzame vastgoedvoorraad juiste vastgoed op de juiste plaats, geen leegstand	Gelet op de demografische ontwikkelingen gaan we vraag en aanbod van het vastgoed op elkaar afstemmen. Geen leegstand en de juiste woning op de juiste plaats	Opstellen Regionale Woonagenda: Partijen in de regio maken met elkaar kwalitatieve en kwantitatieve afspraken op het gebied van wonen en woonomgeving die in een Regionale Woonagenda worden vastgelegd.	Input wordt geleverd door onder andere het project kernefoto's en onderliggende projecten	Probleemeigenaar: gemeenten, corporaties, provincie Opdrachtgever: Stuurgroep Achterhoek 2020 Opdrachtnemer: Stuurgroep Regiovisie Wonen (corporaties, gemeenten, provincie) Projectleider: Hans Suurmond	Achterhoekse partijen (gemeenten, corporaties, Bouwend Nederland) en provincie trekken samen op bij het opstellen van de Regionale woonagenda.	Regionale woonagenda begin 2015 gereed	Ureninzet gemeenten, corporaties en provincie. Gemeenten: € 50.000,- (tbv inzet externe regionale coördinator volkshuisvesting). Voor het project kernefoto's is ook specifieke financiering verkregen (zie onder).
Passende en duurzame vastgoedvoorraad juiste vastgoed op de juiste plaats, geen leegstand	Het bevolkingsaantal neemt nu al af en op langere termijn neemt ook het aantal huishoudens in de Achterhoek af. Bovendien verandert de samenstelling van de bevolking (vergrijzing, ontgroening en een toename van het aantal eenpersoonshuishoudens). We willen vraag en aanbod van woningen en voorzieningen (kwantitatief en kwalitatief) zo goed mogelijk op elkaar afstemmen om mensen in de Achterhoek zo optimaal mogelijk te kunnen huisvesten en om leegstand te voorkomen. Oftewel: 'de juiste woning op de juiste plaats'.	Project: kernefoto's. In beeld brengen van de kansen en dilemma's rondom wonen/woonomgeving voor de komende tien jaar en op basis daarvan verkennen van oplossingsrichtingen en ondernemen van concrete acties. Dit leidt onder andere tot een Regionale Woonagenda 2015-2025. Daarnaast kunnen uit de kernefoto's vervolgprojecten voortkomen, welke mogelijk opgenomen worden in de Uitvoeringsagenda.	Het project heeft ten doel inzicht te verschaffen in de kwantitatieve en kwalitatieve vraag naar bestaande en extra woningen voor de komende tien jaar (2015-2025) in de regio Achterhoek. Het doel is het bundelen van kennis over wonen en direct daaraan verbonden terreinen in de 21 (hoofd)kernen van de Achterhoek (excl. Montferland) en op basis daarvan komen tot conclusies/dilemma's en concrete acties. Daarnaast worden ook de opgaven/kansen voor het buitengebied en de kleinere kernen in beeld gebracht. Dit project heeft een directe link met: - Project Herbestemmen Maatschappelijk Vastgoed - Quickscan Detailhandel - Leegstand buitengebied - Toekomstbestendige kernen (BC)	Probleemeigenaar: Particulieren en corporaties (eigenaren) Gemeenten (kwaliteit leefomgeving/maatschappelijk belang) Opdrachtgever: Stuurgroep Achterhoek 2020 Opdrachtnemer: Stuurgroep Regiovisie Wonen Projectleider: Hans Suurmond	Stuurgroep Regiovisie Wonen (Poho ROV, woningcorporaties, provincie): verantwoordelijk voor de uitvoering Projectgroep kernefoto's: uitvoering (m.b.v. lokale werkgroepen) Werkplaats Vitale Leefomgeving : ondersteunen en inbreng vanuit achterban (3 O's)	Looptijd kernefoto's: 2014 Dit levert o.a. input voor de Regionale Woonagenda 2015-2025.	Regiocontract: € 57.500,- Impulsplan Wonen: € 50.000,- Corporaties: € 27.500,- (excl. eigen ureninzet) Gemeenten: €220.000,- (ureninzet) Derden: ureninzet en out of pocket kosten
Passende en duurzame vastgoedvoorraad verduurzaming	Het zijn uitdagende (economische) tijden. Dat vraagt om vernieuwing, creativiteit en nieuwe vormen van samenwerking. Toekomstgericht aan de slag met energiebesparing en duurzaamheidsmaatregelen; daarmee valt veel te winnen. Bedrijven die hiermee aan de slag gaan, krijgen de kans zich te ontwikkelen en nieuwe markten aan te boren. Particulieren kunnen investeren in hun eigen toekomst en portemonnee voor de langere termijn.	Verbeteren van 'total cost of ownership' in relatie tot de kwaliteit van de woningvoorraad. Verduurzamen en levenslooptbestendig maken van woningsvoorraad, bedrijfsvastgoed en gemeentelijke gebouwen. Concreet: a) Verduurzamen 2.200 particuliere woningen, 1.600 huurwoningen, 400 bedrijfsgebouwen en 5% van het gemeentelijk vastgoed b) Professionalisering en innovatie van de bouw- en installatiesector c) Stimuleren van innovatie, economie en werkgelegenheid in de Achterhoek	1) De Stichting Achterhoek Duurzaam Verbouwen (ADV) onderneemt actie om 2.200 particuliere woningen te verduurzamen en legt verbindingen tussen partijen om zoveel mogelijk woningen, buurten en kernen verduurzaamd worden. In dat kader is de pilot 'Hoe courant is uw pand' (Min. I&M) gestart dat zich met name richt op het bewust maken van particulieren van het effect van investeringen in energiebesparing op de waardeontwikkeling van vastgoed. De activiteiten van AGEM en ADV zijn complementair. 2) Verduurzamen en levenslooptbestendig maken van 1.600 huurwoningen door de Achterhoekse corporaties in samenwerking met bouwers, aannemers, opleidingscentra e.d.	1) ADV Probleemeigenaar: corporaties, gemeenten, particulieren. Opdrachtgever: ACO, gemeenten, Bouwend Nederland Opdrachtnemer: Stichting Achterhoek Duurzaam Verbouwen Projectleider: Jan Straatman 2) Investering corporatebezet Probleemeigenaar: corporaties, huurders Opdrachtgever: ACO Opdrachtnemer: per project verschillend.	1) Concrete afspraken zijn gemaakt tussen Bouwend Nederland, ACO en gemeenten (Poho ROV) over het aantal te verduurzamen woningen en inzet van deze partijen. De Stichting ADV heeft een bestuur, raad van advies en programmteam. 2) Corporaties investeren in de verduurzaming in samenwerking met de bouwers, aannemers etc. Per corporatie worden concrete projecten uitgevoerd.	1) Officiële oprichting ADV was op 23 februari 2012. Financiering voor ADV is gewaarborgd voor de periode 2012-2015. 2) Verduurzamen corporatiewoningen staat gepland voor 2014/2015.	1) ADV Gemeenten: € 412.500,- Corporaties: € 768.000,- Derden: € 832.000,- Regiocontract: €2 mln Min. I&M: € 75.000,- (pilot Hoe courant is uw pand) 2) Investeringsimpuls corporatebezet Provincie: ca € 10 mln (investeringsimpuls) Corporaties: ca € 100 mln
Kwalitatief en bereikbaar onderwijs	Kwalitatief goed en bereikbaar onderwijs waarborgen in een krimpende markt. Door veranderende bevolkingssamenstelling in de regio (24% minder kinderen in 2020) is het herschikken van de onderwijsinstellingen nodig om een kwalitatief goed aanbod primair onderwijs te behouden. De krimp heeft tevens tot gevolg: afname werkgelegenheid, leegstand schoollokalen en terugloop in omvang kinderopvang/BSO.	Procesbegeleiding basisonderwijs. In beeld brengen van kansen en dilemma's rondom het basisonderwijs in relatie tot demografische ontwikkelingen en gezamenlijk komen tot de acties die nodig zijn om kwaliteit en bereikbaarheid van het onderwijs te waarborgen.	Met inzet van een procesbegeleider wordt (vanuit bovenlokaal perspectief) samen met schoolbesturen, gemeenten, leerkrachten en ouders gekeken wat er nodig is om de kwaliteit en bereikbaarheid van het basisonderwijs in de kernen te kunnen blijven garanderen. 'Transitie-atlas' is een instrument dat wordt ingezet t.b.v. de discussie/het gesprek	Probleemeigenaar: Schoolbesturen (onderwijs) en inwoners. Opdrachtgever: Algemeen Bestuur RA Opdrachtnemer: Kerngroep Krimp basisonderwijs Projectleider: Henk Jan Kok	Kerngroep Krimp basisonderwijs: klankbordgroep en bewaakt resultaten/voortgang. Public Result: ontwikkelen transitie-atlas. Henkjan Kok begeleidt de processen met de verschillende gemeenten en schoolbesturen.	Henkjan Kok is als procesbegeleider aangesteld voor de periode 2013-2014.	Schoolbesturen: € 250.000,- Gemeenten: €50.000,- Regiocontract: € 200.000,- BZK: € 15.000,- (transitieatlas) Min.
Herschikking zorglandschap	Herschikking van het zorglandschap is noodzakelijk om kwalitatief goede en bereikbare zorg te kunnen blijven bieden in de Achterhoek. Als gevolg van de bevolkingsontwikkeling en andere autonome ontwikkelingen (individualisering, globalisering, participatiesamenleving) verandert de wereld snel. Tegelijkertijd ontstaat er een behoefte aan onderling contact en herkenbaarheid binnen de eigen leefomgeving. Als mensen niet (meer) kunnen (letterlijk door aanwezigheid) participeren als gevolg van ziekte of beperkingen moet op een andere manier in het onderlinge contact worden voorzien. Het idee is een intranet tool voor de Achterhoek hiervoor in te zetten	Achterhoek Connect is een intranet omgeving waarin mensen contact kunnen leggen met elkaar, maar ook diensten in zorg- en welzijnsfeer kunnen afnemen.	In de gemeente Bronckhorst en Berkelland zijn pilots uitgevoerd met Achterhoek Connect. Door Sensire is in samenwerking met de Provincie Gelderland inmiddels een haalbaarheidsstudie gedaan naar een verdere uitrol over de Achterhoek. Deze studie moet leiden tot een haalbare business case, waaruit blijkt dat het idee levensvatbaar is. Wanneer dit niet lukt, wordt het project stopgezet.	Probleemeigenaar: inwoners van de Achterhoek Opdrachtgever: Sensire Opdrachtnemer: Sensire Projectleider: Tonnie Vogel	Sensire heeft het project geïnitieerd en de pilots samen met gemeenten Bronckhorst en Berkelland gestart. In samenwerking met provincie Gelderland is onderzocht of er een haalbare business case is.	Wordt opgesteld nadat de business case is opgeleverd.	Sensire: € 93.351,- Gemeenten: € 12.600,- Regiocontract: € 36.500,-
Herschikking zorglandschap	Er verandert veel in de Nederlandse zorg. De kosten en volumes moeten worden beheerst en de deskundigheden daar worden ingezet waar ze het beste werken. Ook de domeinen welzijn, cure en care zijn niet meer echt te scheiden, alhoewel de financiering nog steeds door verschillende partijen wordt gedaan. Als gevolg van deze veranderingen veranderen ook de werkprocessen in deze domeinen. Voor de zorgvrager betekent dit dat het belangrijk is om zelfstandig te kunnen blijven wonen en zo min mogelijk gebruik te maken van de (tweede lijn) gezondheidszorg. Het streven is erop gericht dat mensen dicht bij huis of thuis gebruik kunnen maken van (geestelijke) gezondheidszorg. Uit onderzoeken is gebleken dat specialistische zorg in de thuisituatie (al dan niet op afstand met beeldcommunicatie geleverd) ertoe bijdraagt dat mensen zich beter voelen en meer regie hebben over hun eigen leven. Het brengt het aantal opname dagen terug waardoor besparingen worden bereikt.	Ketenaanpak zorg In dit project wordt de kennis van de tweede lijn gezondheidszorg ingebracht bij de eerste lijn om zo verwijzing naar de tweede lijn te voorkomen en in de eerste lijn adequaat te kunnen reageren waardoor de kosten worden beheerst en de effecten worden verbeterd..	Met de tweede lijn zorgaanbieders GG-net en Slingeland ziekenhuis wordt verkend hoe de werkprocessen in de praktijk moeten worden ingericht om de eerste lijn te kunnen versterken met inbreng en expertise	Probleemeigenaar: Zorgaanbieders in de tweede en de eerste lijn Opdrachtgever: Stuurgroep Ketenaanpak Opdrachtnemer: Regionaal ontwikkelteam Projectleider: Anneke Ros	Stuurgroep bestaande uit Sensire, Azora, Estinea, GGnet en Slingeland Ziekenhuis Uitwerking door regionaal ontwikkelteam: • Dhr. J. Bomers (Slingeland) • Dhr. B. Meijer (Azora) • Mw. Dunnewold (Estinea) • Mw. Oord (Sensire) • Mw. Hamberg (Sensire) • Mw. Anneke Ros	Sensire, Azora, Estinea, GG-net en Slingeland ziekenhuis vormen initiatiefgroep die zijn gestart in september 2013. Verkenning van de stappen in december 2013 Experiment jaar: 2014 Opleveren resultaten eind 2014	Slingeland Ziekenhuis: € 14.000,- Azora: € 14.000,- Sensire: € 14.000,- Estinea: € 14.000,- GGnet: € 14.000,- Regiocontract: € 36.500,-

	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheden	Wie doet wat?	Planning	Financiering
Herschikking zorglandschap	Uit het Woonwensen- en Leefbaarheidsonderzoek (2012) en de Atlas van Voorzieningen (2013) is 'wonen en zorg' als urgent thema naar voren gekomen. Het aandeel 65plussers vormt over tien jaar een kwart van de Achterhoekse bevolking. Het aantal 85plussers verdubbelt in twintig jaar bijna, net als het aantal dementerenden (Nouws, 2013). Verwacht wordt: meer ouderen die langer thuis blijven wonen met een complexere zorgvraag.	Wonen en zorg Doel is dat maatschappelijke organisaties en gemeenten zich bewust zijn van de (gezamenlijke) opgaven rondom wonen en zorg en zich gezamenlijk sterk maken voor een goede (zorg)infrastructuur.	Experiment Wonen en Zorg (Platform 31) uitvoeren – gerelateerd aan project kernefoto's	Probleemeigenaar: Bewoners, gemeenten, zorginstellingen, corporaties Opdrachtgever: Platform 31 Opdrachtnemer: Stuurgroep Wonen & Zorg (nntb) Projectleider: Anneke Ros	Projectgroep: uitvoering/voorbereiding gesprekken Daadwerkelijke initiatief (tot uitvoering van acties) ligt bij partijen zelf	2014 t/m 2016	Platform 31 (€ 10.000)
Hoofdoopgave	Opgave Werk						
	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheden	Wie doet wat?	Planning	Financien
Afstemmen beroepsbevolking op vraag Ontwikkeling Onderwijs en Arbeidsmobiliteit	Het behouden en versterken van het kwalitatieve en kwantitatieve peil van onze werkgelegenheid (goed aanbod van (hoogwaardig) werk) is een belangrijke voorwaarde om de economie in de Achterhoek vitaal te houden en daarmee de gevolgen van krimp op te vangen. Zorgen voor voldoende en goed geschoolde werknemers om de innovatiekracht in de Maakindustrie, Agro/Food en Zorgsector verder te ontwikkelen; aandacht zowel voor technische innovatie, sociale innovatie (denk aan de kanteling van intramurale naar extramurale zorgverlening) en radicale innovatie (nieuwe markten, producten)	Human Capital Agenda voor de Achterhoek: 1. jongeren boeien en binden aan genoemde topsectoren, met name techniek 2. meer nadruk op leven lang leren van zittend personeel 3. realiseren van cross-overs tussen opleidingen (Graafschap College) 4. Flexibilisering en intersectorale mobiliteit (WGV Zorg en Welzijn en UWV werkbedrijf) 5. Het versterken van vraaggericht onderwijs (zowel in het VO, het MBO als het HBO) Bv: CIVON 6. Ondernemerschap 7. Versterken grensoverschrijdende samenwerking;	Uitwerking Human Capital Agenda (HCA) voor de Achterhoek De HCA bestaat uit meerdere projecten (worden momenteel nog verder ingevuld): - CIVON - 3 Technasia - Innovatiehubs - Duits als 2e vreemde taal in het beroeps onderwijs, samenwerking tussen NL en Duitse onderwijsinstellingen, samenwerking met Duitse vergelijkbare regio; uitwisseling kenniswerkers - Achterhoekse Carrièrebeurs ; 3-daagse beurs om in een kort tijdsbestek alle aandacht op vacatures, kansen, ontwikkelingen in sectoren gebundeld neer te zetten; - Kenniswerkplaats Biobased Economie Achterhoek; Oprichten van een kenniswerkplaats om de economische kracht van bedrijven in de groene economie te versterken en zorgen voor voldoende goed opgeleid personeel, kenniscreatie, -implementatie en -verspreiding van product-/dienst-/procesinnovaties, onderwijsvernieuwing en stimuleren van leven lang leren - Smaakacademie Achterhoek; versterken van de regionale foodketens in de Achterhoek. - Techniekpact (versterken kiezen voor techniek, leren in techniek en werken in techniek) - Sectorplan Zorg en welzijn	Probleemeigenaar: POA Achterhoek Opdrachtgever: Bestuur POA Achterhoek Opdrachtnemer: - onderwijs - overheid - ondernemers Projectleider: per project een projectleider, voor een deel nog te benoemen	Zie onder 'Hoe pakken we het aan'	Projecten HCA moeten deels nog worden uitgezet bij partijen.	Middelen vanuit de HCA (provincie). De cofinanciering wordt per project in beeld gebracht (regionale partijen)
Afstemmen beroepsbevolking op vraag Ontwikkeling Onderwijs en Arbeidsmobiliteit. Opzetten Opleidingscommunities	Oplossen van de mismatch tussen de door de ondernemers gevraagde opleidingsprofielen en de geboden opleidingsprofielen vanuit de opleidingsinstellingen.	Opzetten van opleidingscommunities die vraaggestuurd geprogrammeerd zijn die onder regie van ondernemers vorm gegeven door reguliere opleidingsinstellingen of alternatieve opleidingsvormen die snel kunnen inspelen op de sterk veranderende opleidingsbehoeftes.	Bestaande initiatieven faciliteren en vanuit goed practices uitbouwen naar andere sectoren. Specifieke aandacht gaat uit naar tot nu toe onbenutte talenten voor wie het reguliere onderwijs onvoldoende mogelijkheden biedt. 'Learning by doing' is daarbij het belangrijk uitgangsprincipe.	Komeet Staal en Houben in afstemming met POA-partners	Ondernemers benoemen de opleidingsbehoeftes, POA-partners organiseren opleidingscapaciteit.	Start z.s.m., omdat er al initiatieven in behandeling zijn.	Programma economie van de provincie Gelderland.
Stimuleren kansrijke sectoren/bedrijven innovatie maakindustrie	Innovatie is een belangrijke voorwaarde om de economie in de Achterhoek vitaal te houden en daarmee de gevolgen van krimp op te vangen.	Innovatiehubs dragen bij aan een forse innovatieslag bij bedrijven omdat de continuïteit van de inzet studenten is gewaarborgd. Tevens zorgen de innovatiehubs voor de continuïteit in innovatie bij bedrijven en dragen zij bij aan de intensivering van de contacten tussen bedrijven en opleidingsbedrijven. Doel is te komen tot 10 innovatiehubs in de Achterhoek (nu zijn er 7)	Onder leiding van een afgestudeerde HBO'er worden 5-7 studenten ingezet bij een of meerdere bedrijven op innovatievragen. Een innovatiehub wordt ingericht voor 3 jaar.	Probleemeigenaar: Ondernemers Opdrachtgever: Ondernemers Opdrachtnemer: Kees de Jong (HAN) Projectleider: Kees de Jong	De overall-coördinatie van de innovatiehubs ligt bij Kees de Jong. De innovatiehub wordt aangestuurd door een afgestudeerde HBO'er. Deze zorgt in samenspraak met de betrokken bedrijven voor opdrachten en werving van nieuwe studenten in de hub. Ook houdt deze persoon zich bezig met de procesmatige begeleiding van de studenten.	De innovatiehubs worden voor minimaal drie jaar opgezet. In 2015 moeten er 10 innovatiehubs in de Achterhoek zijn.	De deelnemende bedrijven dragen € 60.000,- bij per innovatiehub.
Stimuleren kansrijke sectoren/bedrijven innovatie maakindustrie	Innovatie is een belangrijke voorwaarde om de economie in de Achterhoek vitaal te houden en daarmee de gevolgen van krimp op te vangen.	Uitbouwen activiteiten CIVON	Verbinden onderwijs en ondernemers, creatieve broedplaats	ACT en Graafschapcollege	ACT en Graafschapcollege jagen aan en zoeken verbindingen met individuele bedrijven en andere (hoge) scholen	continu	
Stimuleren kansrijke sectoren/bedrijven innovatie maakindustrie	Innovatie is een belangrijke voorwaarde om de economie in de Achterhoek vitaal te houden en daarmee de gevolgen van krimp op te vangen.	De introductie van 3D printing (metaal en kunststof) in de Achterhoek versnellen. Er moet ruimte zijn om te anticiperen op ontwikkelingen die nu nog niet bekend zijn. Nu is dat 3D printing, maar dat kan in de toekomst bijvoorbeeld 4D printing worden. 3D printing gaat in de nabije toekomst een grote rol spelen; de Achterhoek moet daarop anticiperen door: a. bewustwording en kennisverwerving door bedrijven en het ontwikkelen van businesscases b. het onderwijs klaar maken voor 3D printing	Het project bevat o.a. de volgende onderdelen: a. Bewustwording: d.m.v. het organiseren van bijeenkomsten (de eerste is op 4 april 2014), Kennis verwerven (d.m.v. een proef): met medefinanciering van bedrijven wordt een kleine 3D-printer (metaal) aangeschaft, die bij CIVON wordt geplaatst., Businesscases ontwikkelen: uit de businesscases moet blijken of 3D-printing daadwerkelijk uitvoerbaar is in de Achterhoek. Uiteindelijk zal daarna worden overgegaan tot aanschaf van een grotere 3D-printer b. alle scholen in het V(MB)O moeten over een printer beschikken, docenten worden opgeleid op het gebied van 3D printing, opleiden tot het ontwerpen voor 3D printing	Probleemeigenaar: Ondernemers/Onderwijs Opdrachtgever: Ondernemers/Onderwijs Opdrachtnemer: CIVON Projectleider: CIVON	ACT en CIVON dragen (in samenwerking met Achterhoekse ondernemers en onderwijs) zorg voor de uitvoering van de projectonderdelen	pm	Er wordt een subsidieaanvraag voorbereid voor gelden vanuit de HCA van de provincie.
Stimuleren kansrijke sectoren/bedrijven innovatie maakindustrie en zorg	Innovatie is een belangrijke voorwaarde om de economie in de Achterhoek vitaal te houden en daarmee de gevolgen van krimp op te vangen.	Fieldlabzorg (huidig project) Het Fieldlab zorg geeft vorm aan samenwerkingsverbanden waarbij partijen afkomstig van binnen en buiten de zorgsector projecten initiëren en uitvoeren t.b.v. verduurzaming van de thuiszorg en leefomgeving van mensen in de Achterhoek. Er worden 20 deelprojecten uitgevoerd.	Vervolgproject: 1.uitbreiding van het huidige fieldlab met 20 projecten gericht op zorg in de thuisituatie 2.uitbreiding fieldlab-activiteiten met deelprojecten voor 2e lijns zorg (i.v.m. nieuwbouw Slingeland Ziekenhuis). Daarmee komt de focus van het fieldlab te liggen op geïntegreerde zorg (van 2e lijns tot thuiszorg). De deelprojecten voor de 2e lijns zorg gaan input leveren aan het programma van eisen voor de nieuwbouw van het ziekenhuis. Er zijn 4 thema's gekozen: 1. Zorglogistiek, 2. Productlogistiek, 3. Ketenaanpak, 4. Duurzaam Bouwen	Probleemeigenaar: Ondernemers, zorginstellingen Opdrachtgever: Stuurgroep Fieldlab Opdrachtnemer: Limez Projectleider: Harry Ankoné	Limez organiseert themabijeenkomsten en scheidt de voorwaarden om projecten te starten (initiëren, coördineren, partijen bij elkaar brengen, etc.). De bedrijven voeren de projecten uit.	Het huidige project (20 deelprojecten) loopt tot en met 2015 (binnen het regiocontract). Het vervolgproject zal in de periode 2014-2017 worden uitgevoerd.	Vanuit het Regiocontract Achterhoek is er tot en met 2015 budget beschikbaar voor de huidige opzet (uitvoeren 20 projecten). Totaal: € 1.530.000 Vervolgproject: (Voor het uitvoeren van 20 deelprojecten in de thuiszorg en deelprojecten in de 2e lijns zorg) Totaal: ca. € 3.000.000 (detaillering en financiering wordt momenteel uitgewerkt door Fieldlab)

	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheden	Wie doet wat?	Planning	Financiering
Stimuleren kansrijke sectoren/bedrijven Agrofood (biobased economy)	Het creëren van innovatieve werkgelegenheid door transitie van fossiel naar biobased en het invullen van de regionale energiedoelstelling.	Bio Economisch Innovatiecentrum Oost Nederland (BICON) , Concrete projecten op het gebied van biobased economy zijn: -Bioproteïne (Ondernemers/Stichting Biomassa) -Verwaarden van mest - CoP Goud voor Groenlo (Provincie/Stichting Biomassa) -BION Achterhoek (Provincie/Stichting Biomassa) De projecten zijn hieronder (in cursief) nader toegelicht.	BICON gaat een koepel vormen voor verschillende activiteiten op het gebied van bioraffinage van algen, andere verse biomassa, natuurvezel, mest en slib. Waarbij de Achterhoek zich met name richt op de pijler mest. Er wordt een koepelvisie 'Duurzame Dierlijke Eiwitproductie' opgesteld waaronder de concrete initiatieven gepositioneerd worden.	Probleemeigenaar: Provincie, Ondernemers Opdrachtgever: Provincie Opdrachtnemer: Provincie Projectleider: Peter vd Broek (prov), Stichting Biomassa	Provincies Gelderland en Overijssel faciliteren KieMT en businessdevelopers Betrokken partijen: - Wageningen Universiteit (WUR) - Oost NV - Twente - waterschappen - LTO - bedrijven - Stichting Biomassa	Maart 2014 businessplan presentatie	Programma BICON Provincie Gelderland: Doelstelling 2020: omzet genereren van 200 miljoen euro
		<i>Bioproteïne: komen tot nieuwe verbindingen in de 'eiwitsector'</i>	<i>Dit projectricht zich op het komen tot nieuweverbindingen en innovatieve businessontwikkeling van de maakbedrijven in de 'eiwitsector'. Er zijn veel bedrijven in de Achterhoek die zich op de een of andere manier bezighouden met 'eiwit/proteïne'. Denk aan slachterijen, broederijen, zuivelverwerkers, leerverwerkers, processtechnologie etc.</i>	Probleemeigenaar: Ondernemers Opdrachtgever: Ondernemers Opdrachtnemer: Stichting Biomassa Projectleider: pm	<i>Het projectvoorstel wordt momenteel uitgewerkt door Stichting Biomassa. De insteek is om aan te haken bij een aantal grote bedrijven in de Achterhoek en de behoeftes die zij hebben op het gebied van de duurzame kringloop. Vervolgens wordt gekeken welke ketens er te vormen zijn.</i>	pm	pm
		<i>Verwaarden van mest (via CoP Goud voor Groenlo)</i>	<i>Er zijn reeds 15 businesscases op het gebied van drogen, raffinage, voerspoor, nieuwe teelten en kleinschalige vergisting uitgewerkt en er is een groene kenniswerkplaats (thema mestverwerking) gestart. Voor het vervolg: - Consolidatie en uitbouwen CoP Goud voor Groenlo. - Stimuleren en faciliteren innovatieve business cases/projecten.</i>	Probleemeigenaar: Provincie Opdrachtgever: Provincie Opdrachtnemer: Stichting Biomassa Projectleider: Stichting Biomassa	<i>De activiteiten in het vervolgtraject worden uitgevoerd door de provincie (projectleider).</i>	pm	Programma BICON Provincie Gelderland
		<i>BION Achterhoek: met BION Achterhoek leveren we een bijdrag aan de biogastransitie</i>	<i>BION Achterhoek is een programma waarin verschillende projecten (o.a. Kennisagenda Biomassa, Innovatiehub Biomassa) zitten die een bijdrage leveren aan de biogastransitie.</i>	Probleemeigenaar: Provincie, Ondernemers Opdrachtgever: Provincie Opdrachtnemer: Provincie (1. Kennisagenda) Stichting Biomassa (2. Innovatiehub) Projectleider: Provincie	<i>De Innovatiehub biomassa is ondergebracht bij de Stichting biomassa (projectleider Iris Walhout)</i>	Eind 2015	<i>Vanuit het Regiocontract Achterhoek is er tot en met 2015 budget beschikbaar Totaal € 500.000</i>
Stimuleren kansrijke sectoren/bedrijven Agrofood	Meer dan 5.700 bedrijven (of vestigingen) in de Achterhoek zijn onderdeel van één van de voedselketens. Dit is ruim 19% van alle bedrijven in de Achterhoek. Alleen daarom al is stimulering van deze sector van groot belang in het bijzonder in de Achterhoek. Dit biedt kansen voor de Achterhoek omdat het door zijn schaal, zijn goede landbouwinfrastructuur, de aanwezigheid van spelers op de wereldvoedsel markt en de toegang tot kennisinstellingen en innovatieve maakindustrie uitermate geschikt is voor de ontwikkeling van duurzame producten en het sluiten van kringlopen.	De vruchtbare kringloop: Versterking sociaal-economische positie van de landbouw in Achterhoek en Liemers. Sector en regio positioneren als voorloper in kringlooplandbouw en duurzaam water- en bodembeheer.	Er zijn vier deelprojecten: 1. Introductie kringloopwijzer 2. Inzet van mestverwerkingsproducten 3. Cross-sectorale verbetering mineralenbenutting. 4. Bewaken en verbeteren bodemkwaliteit.	Probleemeigenaar: LTO, ForFarmers en WRIJ Opdrachtgever: LTO, ForFarmers en WRIJ Opdrachtnemer: Carel de vries Projectleider: Carel de Vries	Carel de Vries trekt het totale project. De deelprojecten zijn verdeeld onder de volgende partijen: 1. Johan temmink (ForFarmers) - kringloopwijzer 2. Linda Janssen (LTO Noord) - mestverwerkingsproducten 3. Linda Janssen (LTO Noord) - mineralenbenutting 4. Laurens Gerner (WRIJ) - bodemkwaliteit	2014-2015	
Stimuleren kansrijke sectoren/bedrijven Agrofood (biobased economy)	Het creëren van innovatieve werkgelegenheid door transitie van fossiel naar biobased en het invullen van de regionale energiedoelstelling.	Biobased Innovation Cluster (BIC) Achterhoek: een Biobased Innovation Cluster op de Laarberg Zie: www.bic-achterhoek.nl	Vier programmalijnen: -Praktijkcentrum Eiwitonderzoek -Centrum Biobased Materials -Kenniscentrum EMT -Start-ups	Probleemeigenaar: Grondgebiedsonderneming Laarberg Opdrachtgever: LTO, ForFarmers en WRIJ Opdrachtnemer: n.v.t. Projectleider: Directeur Gebiedsonderneming Laarberg	De ontwikkeling en realisatie van het BIC Achterhoek ligt in handen van Gebiedsonderneming Laarberg Samenwerking met o.o.: -GreenTechAlliances -HAN, Graafschapcollege en Agrodrome -Van Hall Larenstein	Realisatie fysiek gebouw 2015/2016	Nader te bepalen
Stimuleren kansrijke sectoren/bedrijven Agrofood (biobased economy)	Het creëren van innovatieve werkgelegenheid door transitie van fossiel naar biobased, het invullen van de regionale energiedoelstelling en de sterke innovatieve positie van de Achterhoek op dit gebied uitbouwen naar een herkenbaar energiecentrum van landelijke allure.	Innovatiecentrum Biobased economy/Centrum Innovatief Vakmanschap (CIV)-Energie.	Er lopen reeds meerdere initiatieven die op het gebied van energie (opwekking, besparing, etc.) actief zijn: - Groene kenniswerkplaats (AOC) - Biomassa (Stichting Biomassa) - Energie-opwekking (AGEM) - Energiebesparing (ADV) Ook het Graafschapcollege wil aan de slag met een CIV-Energie (een herkenbaar energiecentrum met landelijke allure). Het is daarom van belang om met al deze partijen in overleg te gaan over de wijze waarop een Innovatiecentrum/CIV-Energie vorm zou moeten krijgen.	Nader te bepalen	Nader te bepalen	2014: oriënterende gesprekken voeren	Nader te bepalen

	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheden	Wie doet wat?	Planning	Financiering
Stimuleren kansrijke sectoren/bedrijven vrijetijdseconomie	Onder vrijetijdseconomie verstaan we de combinatie en samenhang van toeristische dag- en overheidsbedrijven, horeca, de recreatieschappen en Regionale Bureaus voor Toerisme (RBT's), aanbieders van routes en cultuur en cultuurhistorie. Volgens rapport Alterra ca. 9000 banen en dat komt neer op ca. 8% van de totale werkgelegenheid. De sector is daarmee dus van grote economische betekenis voor de Achterhoek. De recreatiesector, die vooral is gericht op korte verblijven van wandelaars en fietsers, zet 136 miljoen euro per jaar om in de vorm van verblijfsopbrengsten van accommodaties (Gelders Overijssels Bureau voor Toerisme 2010). De dagrecreatie levert 225 miljoen euro omzet per jaar op. De totale omzet is dus circa 360 miljoen euro per jaar. Geschat wordt dat de indirecte bestedingen (uitgaven van toeristen in winkels, uitbestedingen van recreatieondernemers aan bijvoorbeeld hoveniers of installatiebedrijven enz.) ongeveer net zo groot zijn als de directe bestedingen. Dit betekent dat de totale omzet van de recreatiesector 720 miljoen euro bedraagt (Gelders Overijssels Bureau voor Toerisme 2010). De recreatiegebieden en attracties in de Achterhoek trekken circa een miljoen bezoekers (cijfers van het GOBT).	Opstellen visie document met projecten - in 2020 is de werkgelegenheid en de bruto-omzet van de VE sector met 10% toegenomen - in 2020 staat de Achterhoek in de top 12 van de binnenlandse vakantiebestemmingen - is ten opzichte van het huidige aanbod, op basis van een goede marktverkenning en oriëntatie, een 3 tal nieuwe VE concepten of attracties ontwikkeld. - het landschap en het watersysteem dragen positief aan de ontwikkeling van de VE-sector. Vanaf 2009 tot en met 2013 zijn wij meest aantrekkelijke fietsregio van Nederland. In 2020 staan wij in de top 3 van meest aantrekkelijke wandelregio. In een krimpende regio kan vrijetijdseconomie nog wel kan bijdragen aan economische groei dit naast de landbouw welke de andere belangrijke economische activiteit van het platteland is maar dan is het wel noodzakelijk dat er een goede marktorientatie is, in combinatie met de wil om samen te werken en het lef om met vernieuwende concepten te komen. In dit kader wordt ook de vrijetijdseconomie in staat gesteld om meer directe en indirecte werkgelegenheid te genereren, in het bijzonder aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Voor een sterke recreatieve sector zijn de inrichting van het landschap en het watersysteem belangrijke randvoorwaarde omdat deze en letterlijk en figuurlijk de ruimte bieden aan en voor de recreatieve activiteiten	Projecten: Opstellen toekomstige visie recreatie behoefte in de Achterhoek: Gemeente neemt initiatief om proces voor een toekomstbestendige vrije tijdsector (in de brede zin van het woord) op te starten. Dat doen zijn in nauwe samenwerking met de sector zelf. Het doel is om te komen tot een visie met daaraan gekoppeld een uitvoeringsagenda om zodoende uiteindelijk de doelstelling te realiseren van 30% meer werkgelegenheid. Dit gerealiseerd worden door het aantal grootschalige dagattracties(al dan niet in combinatie met verblijfsrecreatie) met regiooverschrijdende aantrekkingskracht te vergroten zodat de kritische massa toeneemt. Dit betekent dat de bezoekersstroom toeneemt zowel voor bedrijven in de dorpen als ook voor de kleinere recreatieve aanbieders. Dit komt de leefbaarheid en vitaliteit ten goede. De spin off maakt het mogelijk dat kleinere bedrijven een kwaliteitsslag kunnen maken. Dagrecreatieterreinen bieden van oudsher mogelijkheden voor laagdrempelige recreatieop terreinen die (gedeeltelijk) openbaar toegankelijk zijn. Concentratie van bedrijfsmatige activiteiten op deze terreinen kan leiden tot diversiteit in het aanbod op deze terreinen die aansluit bij de consumentenvraag. Tegelijkertijd kan dit een bijdrage leveren aan de verbetering van de exploitatie van deze terreinen. Initiatieven voor dagrecreatief aanbod zijn: Butterfly World in Borculo bij de 2e Hambroekersplas en ontwikkelen van visie op de dagrecreatie- gebieden van RGV en tevens starten van bestemmings-planprocedures Het gaat om de 1e en 2eHambroekplas in Borculo (gemeente Berkelland), 'tHilgelo (Winterswijk), Slingepas in Bredevoort (gemeente Aalten), Stroombroek in Braamt (gemeente	Probleemeigenaar visie: Poho VE, opdrachtgever: Poho VE, Opdrachtnemer: Poho VE. Butterfly World: opdrachtgever: Zodiac Zoo Consultants, Opdrachtnemer: Zodiac Zoo Consultants, ESBHuis, projectleider: Zodiac. Opdrachtnemer: Zodiac. Friesland Campina, Domo, ESBHuis. RGV plassen: opdrachtgever: RGV (stuurgroep VE agendeert en gemeenten faciliteren) opdrachtnemers: RGV, projectleiders RGV	Relatie met: - VE Sector Achterhoek - Terreinbeherende organisaties. - Waterschap - Gemeenten - Provincies - Partijen mbt bio diversiteit - Perifere organisaties mbt bewegingsactiviteiten (gezondheid en sport) - Betrokken partners Zodiac: gemeente Berkelland, Twickel, Zoo Consultants, Frieland Campina Domo, provincie, ESBHuis, Landal, Waterschap -Betrokkenpartijen RGV plassen: Stuurgroep VE, gemeenten.	Visie: 2014 - 2015. Zodiac: 2015. RGV plassen: 2014-2018 visievorming	Private financiering - Overheidsfinanciering - Europese financiering De totale investering voor de realisatie van Butterfly World Borculo en Butterfly Village zal op ongeveer € 41.000.000,- (exclusief BTW) liggen en vele investeringen in de regio uitlokken waardoor de economische impuls groot zal zijn. De totale omzet van het project bedraagt jaarlijks ongeveer € 9.100.000,- (exclusief BTW) en zal regionaal veel spin-off genereren. Opvoering van dit project op de Achterhoek Agenda moet een versnelling tot stand brengen van het proces. Investerings vanuit de overheid vergen nog een staatssteuntoets. De investering in de Dome is € 9,5 miljoen waarvan Gemeente: 0,5 miljoen bijdraagt. Provincie wordt verzocht om € 2 miljoen bij te dragen en Zodiac neemt verantwoording voor € 4 miljoen bij. Coconcentre bv neemt verantwoordelijkheid voor €3 miljoen
Achterhoek aantrekkelijk maken om te ondernemen en te werken	Jongeren zijn de toekomst van de Achterhoek als het gaat om de economie en arbeidsmarkt. Zonder inzet van jongeren, geen toekomst. Jongeren geven nieuwe impulsen en energie en houden de economische motor draaiende. Het Lagota onderzoek van 2012 maakt duidelijk dat het totaal aantal afgestudeerde Achterhoekers (3.354 mensen) keerde 39,6% terug naar de Achterhoek. 806 afgestudeerde Achterhoekers kreeg een baan in de Achterhoek. Een resultaat uit een onderzoek van het POA in 2013 laat zien dat de potentiële beroepsbevolking (mensen tussen 15 en 64) zal afnemen terwijl het aantal banen en het aantal mensen van boven de 45 jaar langzaam toeneemt. Dit betekent dat in de komende jaren steeds meer mensen met pensioen zullen gaan, waar niet dezelfde aantallen jongeren voor terug komen.	Projecten/ processen in het kader van Achterhoek aantrekkelijk houden voor jongeren Achterhoek 2020 Jong is het geheel van alle jongereninitiatieven in de Achterhoek, die op meerdere manieren samenwerken om de Achterhoek aantrekkelijk te maken en te houden voor jongeren. Diverse jongereninitiatieven en enkele jonge individuen zijn aangesloten bij de beweging. Achterhoek 2020 jong wil de stem van de jongeren laten horen bij belangrijke beslissingen van Achterhoek Agenda 2020. Achterhoek 2020 jong laat de stem van de jongeren gelden bij beslissingen en belangrijke overleggen van Achterhoek 2020. Daarnaast voert Achterhoek 2020 jong een aantal projecten uit met als thema wonen, werken en recreatie. Ze zijn bedoeld voor Achterhoekse jongeren en jongeren die geïnteresseerd zijn in de Achterhoek en worden allemaal door jongeren uitgevoerd, hieronder worden er een aantal genoemd.	Achterhoek 2020 jong gaat kijken hoe ze op een constructieve wijze een samenwerking kunnen creëren tussen de werkplaatsen en Achterhoek 2020 jong. Daarnaast zal er 2x per jaar een gesprek gevoerd worden met de stuurgroep om zodoende de klokken gelijk te zetten, te monitoren, ontwikkelingen te delen en naar de toekomst te kijken. Daarnaast worden ieder jaar projecten gekozen die betrekking hebben op de doelstellingen die gesteld zijn: De Achterhoek een aantrekkelijke regio maken en houden voor jongeren om te wonen, werken en recreëren. De projecten van Achterhoek 2020 jong zijn: De Talententuin, een carrièrebeurs waarbij jong talent in contact komt met Achterhoekse bedrijven. Jong Wonen waarbij het gaat om huisvesting voor jongeren. Studentenbijeenkomsten waarbij studenten een workshop of informele bijeenkomst hebben in de Achterhoek. Een guerilla actie die de Achterhoek op ludieke wijze op een positieve manier onder de aandacht moet brengen. Naast de reeds bestaande innovatiehubs wordt ook gekeken of het ook voor andere sectoren interessant is om een innovatiehub op te starten. Tenslotte komt alle informatie omtrent de projecten en overige zaken die relevant zijn voor jongeren samen op de community "achterhoek2020jong.nl.	Achterhoek 2020 jong bestaat uit een groep jongeren en jongereninitiatieven. Gezamenlijk dragen zij de verantwoordelijkheid om de Achterhoek jong en vitaal te houden. Gezamenlijk zet Achterhoek 2020 jong zich in voor het aantrekken en behouden van jongeren voor de Achterhoek. Opdrachtgever: AB Regio Achterhoek (Poho+).	De jongeren verbonden aan Achterhoek 2020 jong dragen zowel zorg voor het overbrengen en bekrachtigen van de gedachte achter Achterhoek 2020 jong en tevens voeren zij projecten uit voor Achterhoek 2020 jong.	De beweging van Achterhoek 2020 jong is in 2012 gestart. Deze beweging is doorlopend en moet jaarlijks onder de aandacht blijven. Daarnaast worden jaarlijks de projecten in gezamenlijkheid bepaald. Ook zullen er gedurende het jaar activiteiten ontplooid worden om ook de beweging van jongeren kenbaar te maken.	Regiocontract 4 B gelden, 200.000 euro (2012 t/m 2015)
Achterhoek aantrekkelijk maken om te ondernemen en te werken	De innovatieve maakindustrie is in de Achterhoek bijzonder goed vertegenwoordigd en actief. Om onze bedrijvigheid uit te breiden en aantrekkelijk te blijven voor (hoog opgeleide) werknemers en opdrachtgevers is het van groot belang dat het Achterhoekse bedrijfsleven met één boodschap naar buiten treedt. Dit is met name van belang omdat het aantal vacatures in 2013 tov het voorgaande jaar afgenomen is met 3% en omdat het percentage moeilijk vervulbare vacatures met name in de techniek toegenomen is. De beroepsbevolking zal de aankomende jaren, met name in de leeftijd 20-65 afnemen met 23% (40.000 mensen).	Economische profilering van de Achterhoek (Regiobranding) De innovatieve maakindustrie op de kaart zetten door bedrijven en ondernemers neer te zetten als co-innovators van de Achterhoek. De kracht van aandacht en innovatie die in de Achterhoek leeft wordt hierbij benadrukt	Na een aantal bijeenkomsten met key spelers uit de Achterhoekse maakindustrie wordt een doordachte en gecoördineerde actie opgezet. Naar aanleiding van de bijeenkomsten wordt een format ontwikkeld voor de Achterhoekse ondernemers. Met dit format kunnen de ondernemers gezamenlijk het verhaal van de economische kracht van de Achterhoek uitdragen. Dit zal de komende jaren verder worden uitgedragen.	Ondernemers zetten elkaar in de etalage. Dmv een format kunnen ze zelf de aankomende jaren de economische profilering uitdragen. In eerste instantie wordt ingezet op keyspelers van de Achterhoekse (maak) industrie. Ondersteunende organisaties zijn oa. VNO NCW en Regio Achterhoek.	De bedrijven zullen de economische profilering uitdragen en op die manier de kracht van aandacht en innovatie van de Achterhoek op de kaart zetten. Dit doen ze door zichzelf en de andere bedrijven in de etalage te zetten. Overheden en overkoepelende organisaties kunnen mogelijk dienen als facilitator.		P.m.
Kansen Duitsland Benutten	Vergroten economische kansen door samenwerking met het Duitse grensgebied. Samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken is in eind 2012 de Atlas van kansen voor de grensregio Achterhoek-Borken uitgebracht. Deze atlas laat zien dat landsgrenzen nog steeds een belangrijke rol spelen als het gaat om talenkennis, het verrichten van betaald werk en het gebruik van allerlei sociale en culturele voorzieningen. Door grensoverschrijdende samenwerking meer te integreren neemt het aantal beschikbare banen voor de inwoners van beide regio's toe. Voor de inwoners van de Kreis Borken met 200.00 en voor de inwoners van de Achterhoek met 400.000. Op zowel korte als lange termijn zal het integreren van de arbeidsmarkten leiden tot een grotere aantrekkingskracht van beide grensregio's.	Opstellen Actieprogramma Regio Achterhoek-Kreis Borken 2014-2020 Beide regio's werken via het actieprogramma aan een verdere intensivering van de samenwerking en het vervagen van de landsgrenzen.	Stap 1 Bestuurlijk commitment verkrijgen bij belangrijke partners: - Kreis Borken - Provincie Gelderland - Euregio - NordRhein Westfalen - (Regio Twente) Stap 2: Gezamenlijk opstellen actieprogramma met voor de Achterhoek als basis de opgaven uit de Uitvoeringsagenda Achterhoek 2020 Bouwstenen: - Landelijke actielijsten gros (grensoverschrijdende samenwerking) - Resultaten arbeidsmarkt conferenties - Grensproblemen die ervaren worden door grensbewoners - Nabuurttaal - Basisonderwijs: aandacht voor Duits als VVTO; aantal scholen ontwikkelen zich tot tweetalige (D/NL) school (pilot Kotten/Oeding) - VO: versterkt Duits en streven naar minimaal 1 tweetalige (D/NL) school (pilot in voorbereiding) - MBO/HBO: extra faciliteiten voor het Duits; doorlopende leerlijn vanuit VO naar Beroepsopleiding (pilot Graafschapcollege)	Probleemeigenaar Grensbewoners, onderwijs, ondernemers, maatschappelijke en culturele organisaties Opdrachtgever: Stuurgroep Achterhoek 2020 Opdrachtnemer: Commissie grens Projectleider: nader in te vullen (grensmakelaar?)	• Voorbereidende gesprekken en agendering in poho EB, commissie grens, Kreis Borken (projectleider) • Okt 2014: Burgemeestertreffen Achterhoek/Borken spreken commitment uit en de wil om benodigde kennis en kunde uit hun organisaties te leveren • Nieuw te formeren werkgroep van partners stelt plan van aanpak op (initiatief projectleider) • Uitwerking plan van aanpak naar gedragen actieprogramma 2014-2020	2014: Bereiken commitment 2014-2015: Opstellen Actieprogramma 2015-2020: Uitvoering Actieprogramma	Min Biza (€ 75.000 grensmakelaar) Interreg V (€208 mln voor projecten in Euregio-gebied.) Cofinanciering Interreg V-projecten uit actieprogramma door projectpartners (oa provincie Gelderland, gemeenten)

	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheden	Wie doet wat?	Planning	Financiering
Kansen Duitsland Benutten	Grensoverschrijdende arbeidsmarkt en arbeidsmobiliteit	Toewerken naar een nieuw operationeel actieprogramma i.s.m. Nedersaksen en Nordrhein Westfalen (in bijzonder Bezirk Munster) met daaronder deelprojecten, zoals: 1. Centrum Euregionaal Arbeidsmobiliteit en Beroepsonderwijs (CEAB). 2. Koepelaanvraag 6 Roc's projecten 2015-2020 Regio Rijn –Waal. Inventarisatie deelprojecten alle sectoren (projecten, diploma-waardering, taal, uitwisselingen, 'Duitse' modules, enz.) 3. Internationale, tweetalige (Nl/D) school MBO/HBO in de regio Borken-Achterhoek (Internationale MBO+ campus)	Coördinerende taak bij provincie Gl en Ov. - werkgroep formeren - thematische analyse maken - stakeholdersanalyse 1. Samenwerking werkgevers, overheden en beroepsonderwijs t.b.v. grensoverschrijdende arbeidsmarkt 2. Gezamenlijk aanvraag Roc's in voorbereiding. Convenant wordt getekend. 3. Aansluiten op Eureg. ontwikkelingen, demografie, arbeidsmarkt (wellicht als onderdeel van het CEAB).	Probleemeigenaar Opdrachtgever: Opdrachtnemer: projectafhankelijk Projectleider - Binnen Graafschap College: M.Spaans	1.. Haalbaarheidsonderzoek (circa €45.000) naar CEAB zeer w.s. gefinancierd. Start project juni 2014. Samenwerking Euregio Gronau, Roc'sDeltion, Twente, Graafschap College en Duitse partners wordt nu aan gewerkt. 2. nauwe samenwerking Graafschap college met penvoerende instelling = Roc Nijmegen 3. Nog in idee- en overlegfase.	Interreg projecten starten begin 2015, Aanvraag moet in juni klaar zijn en ingediend bij Brussel. Onderzoek en commitment partners sept.2014. Geplande start CEAB voorjaar 2015. Aanvraag klaar voor juni 2014 Onderdeel van de Interreg-aanvraagprocedure	Interreg 5A (2015-2020) People to People (45.000) voor Onderzoek en InterregV voor CEAB (plus minus 250.000) InterregV (plus minus 4 miljoen)
Hoofdoopgave	Opgave Bereikbaarheid						
	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheden	Wie doet wat?	Planning	Financien
Digitale bereikbaarheid	Een goede digitale infrastructuur (denk aan glasvezelverbindingen) van de hele Achterhoek is van levensbelang voor de Achterhoek. Het is een belangrijke voorwaarde voor een goede ontwikkeling van de economie en behoud van leefbaarheid op het platteland	Breedband realiseren Een snelle en toekomstvaste digitale verbinding realiseren voor alle huishoudens en bedrijven in de regio Achterhoek. (Aanleg breedband in het buitengebied van de Achterhoek)	De provincie wil een provinciale investeringsmaatschappij voor breedband oprichten samen met private partijen. De Investeringsmaatschappij draagt zorg voor realisatie breedband (financieel, risico, eigendom en exploitatie). De investeringsmaatschappij start in de regio Achterhoek met realisatie.	Probleemeigenaar: Provincie Gelderland en Achterhoekse gemeenten, bewoners en bedrijven Opdrachtgever: Provincie Gelderland Opdrachtnemer: Provincie Gelderland Projectleider: - Provinciale projectgroep breedband (prioriteit Achterhoek) - gemeenten worden middels een maandelijks (ambtelijk) overleg betrokken - Portefeuillehoudersoverleg Duurzame Economie Achterhoek Projectleider: Martijn Bruil	Provincie: investerings-maatschappij opzetten Gemeenten: - meedenken in de uitvoering - vergunningen, leges - degeneratie kosten - garantstellingen - organiseren vraagbundeling gebruikers Burgers: actief aanmelden voor een aansluiting Private partijen: investeren	Oprichting investeringsmaatschappij eind 2014 gereed - start realisatie eind 2014/begin 2015 - duur realisatie voor de Achterhoek 2 tot 3 jaar	Provincie heeft € 35 mln gereserveerd voor realisatie breedband in de Achterhoek tot en met 2015) - investeringen private partijen (telecombedrijven, banken en investeerders)
Snelle hoofdinfrastructuur wegen	Hoofdwegenstructuur verbeteren om de bereikbaarheid van en naar de Achterhoek vanuit omliggende regio's te waarborgen. Om de bereikbaarheid van regionale voorzieningen binnen en buiten de Achterhoek voor de inwoners van deze regio op peil te houden. En daarmee de leefbaarheid en de dynamiek in de Achterhoek te bewaren.	Doorgaan met het verbeteren van het regionaal ontsluitende wegennet in de Achterhoek.	1. 1e fase project N18, reconstructie bestaand tracé en aanleg nieuw tracé. 2. Reconstructie vijftal kruispunten N18 tussen Varsseveld en Lichtenvoorde 3. Aanpassing wegprofiel oude N18 t.h.v. Groenlo en Eibergen na aanleg nieuwe tracé. 4. Trajectaanpak provinciale wegen 5. Aanleg van de ontbrekende schakel in de N316 tussen Zeddam en 's Heerenberg. 6. 2e fase N18 7. Doorgaan met optimaliseren bovenlokaal fietsnetwerk Achterhoek.	Probleemeigenaar Wegbeheerders (gemeenten, provincies, Rijkswaterstaat) Opdrachtgever: Wegbeheerders (gemeenten, provincies, Rijkswaterstaat) Opdrachtnemer: Projectleider Wegbeheerders (gemeenten, provincies, Rijkswaterstaat)	1 Provincie Gelderland en Gemeente Oude IJsselstreek, Bas Kippers 2 Provincie Gelderland en Afzonderlijke gemeenten 3 Betrokken gemeenten en provincies 4 Provincie Gelderland 5 Provincie Gelderland en Gemeente Montferland, Gert Jan Gerards 6 Gemeente Oude IJsselstreek, Bas Kippers 7 Provincie Gelderland en Gemeente Aalten, Gertjan Sikking	1. 2016-2018 2. 2014 3. 2016-2018 4. Continu 5. 2015 6. 2014 en verder 7. Continu.	1. Rijkswaterstaat 2. Rijkswaterstaat 3. Rijkswaterstaat, provincies en gemeenten 4. 5. Provincie en gemeenten (potentheorie) 6. ??? 7. Provincie en gemeenten
Snelle hoofdinfrastructuur Openbaar Vervoer	Dit is noodzakelijk voor de (regionale) economie en het blijven van een aantrekkelijke regio voor o.a. bewoners, bedrijven en toeristen.	Robuust kernnet OV/ snel hoofd openbaar vervoer structuur. We houden de lijnvoering van het bestaande openbaar vervoer tegen het licht om te komen tot een robuust kernnet OV.	Concrete projecten: 1 Aanleg dubbel spoor t.h.v. Wehl (700m) en tussen Zevenaar en Didam (4 km). 2 Maatregelen ter verhoging van de snelheid tussen Didam en Gaanderen. 3 Aanpassen sporenlayout station Doetinchem 4 Aanleg dubbelspoor Zevenaar-Winterswijk. 5 Grensoverschrijdend openbaar vervoer. 6 Realiseren doorgaande treinverbinding Winterswijk-Apeldoorn	Probleemeigenaar: ProRail, gemeenten, provincie Opdrachtgever: Provincie Gelderland Opdrachtnemer: Projectleider: Gemeenten	1 Gemeente Doetinchem, Albert Gerritsen en prorail 2 Gemeente Doetinchem, Albert Gerritsen en prorail 3 Gemeente Doetinchem, Albert Gerritsen en prorail 4 Gemeente Winterswijk 5 Gemeente Oude IJsselstreek, Bas Kippers en gemeente Winterswijk, Monique de Jong 6 Provincie en Arriva		1) 5,8 miljoen; - ProRail 3 miljoen - Provincie 2 miljoen - Stadsregio 0,5 miljoen - Breng 0,3 miljoen 2) 6 miljoen; - Doetinchem 3 miljoen - Provincie 3 miljoen 3) 1,6 miljoen 4) ??? 5) 100.000,- (onderzoek) 6) -
Fijnmazige infrastructuur	Waarborgen bereikbaarheid voorzieningen voor bepaalde doelgroepen en slimme combinaties realiseren van doelgroepenvervoer.	Basismobiliteit organiseren (uitvoeren implementatieplan Basismobiliteit) Aansluitend/aanvullend op kernnet OV organiseren we de basismobiliteit in de Achterhoek Waarborgen bereikbaarheid voorzieningen voor bepaalde doelgroepen en slimme combinaties realiseren van doelgroepenvervoer.	Pilots basismobiliteit : 1 Dorpsauto (Oude IJsselstreek) 2 Meerdere doelgroepen in één systeem (Bronckhorst) 3 Uitvoeren servicelijnen (Doetinchem) 4 Training en begeleiding van doelgroepenvervoer naar openbaar vervoer (regionaal) 5. Regiotaxi 6. regionale regiecentrale basismobiliteit	Probleemeigenaar gemeenten, provincie Opdrachtgever: Gemeenten en provincie Opdrachtnemer: Gemeenten en projectteam basismobiliteit	1. Gemeente Oude IJsselstreek, Bas Kippers 2. Gemeente Bronckhorst, Coen Beijer 3. Gemeente doetinchem, Albert Gerritsen 4. Projectteam Basismobiliteit, Coen Beijer	1. 2015 2. 2015 3. 4. 2014 en verder	Onbekend

	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheden	Wie doet wat?	Planning	Financiering
Goederenvervoer	Snelle en kwalitatief goede verbindingen voor goederenvervoer zijn noodzakelijk voor de (regionale) economie. Inzet voor het proces rondom Noordtak Betuwelijn is noodzakelijk om tijdig te kunnen anticiperen op de ontwikkelingen en te komen tot een gezamenlijk standpunt van de Achterhoek.	Bevorderen doorstromen kwaliteitsnet goederenvervoer Snelle en kwalitatief goede verbindingen voor goederenvervoer zijn noodzakelijk voor de (regionale) economie. Inzet voor het proces rondom Noordtak Betuwelijn is noodzakelijk om tijdig te kunnen anticiperen op de ontwikkelingen die de Achterhoek raken en te komen tot een gezamenlijk standpunt vanuit de Achterhoek.	1. Gezamenlijke inzet proces Noordtak Betuwelijn 2. Goede ontsluiting haven Emmerich (via weg) 3. Goede ontsluiting haven Doetinchem (via vaarweg)	Probleemeigenaar Bedrijven, gemeenten, provincie en Rijk Opdrachtgever: Gemeenten en provincie Opdrachtnemer: Projectleider: provincie en gemeenten	1. Gemeente Doetinchem, Albert Gerritsen 2. Gemeente Montferland, Gert Jan Gerards en gemeente Oude IJsselstreek, Bas Kippers 3. Gemeente Doetinchem, Albert Gerritsen	1. 2014 en verder 2. 2014 en verder 3. 2015 en verder	Onbekend
Bovenlokale infrastructuur	Bereikbaarheid van bovenlokale voorzieningen in Doetinchem en Winterswijk waarborgen voor zowel de inwoners van deze kernen als de omliggende kernen.	Verbeteren van de bereikbaarheid (van regionale voorzieningen in) Doetinchem en Winterswijk.	Concrete projecten Doetinchem: 1. Door aanleg van de Oostelijke Randweg. 2. Door het verbeteren van de doorstroming van het verkeer op de route Europaweg-Liemersweg-Energieweg. 3. Door completering van de snelfietsroute tussen Wehl (RBT), Doetinchem station en Zelhem. 4. Door aantakking van de fietsroutes vanaf het Slingeland ziekenhuis/Metzo college (noord) en vanaf Zeddum (zuid) op deze snelfietsroute. 5. Door de verdere ontwikkeling van de stationsomgeving tot OV-knooppunt richting Arnhem Nijmegen. 6. Het in onderlinge samenhang realiseren van de uitgewerkte deelprojecten binnen de aanpak Stedelijke Bereikbaarheid Doetinchem. Concrete projecten Winterswijk: 7. Door verbetering van de ontsluiting bedrijventerrein Arrisveld en Beatrixpark (ziekenhuis). 8. Door realisatie van de geplande fietsvoorzieningen binnen de spoorzone Winterswijk. 9. Door doortrekking van de Dingsstraat over deze spoorzone. 10. Door verbetering van de overstapmogelijkheden trein-bus-fiets-auto bij station Winterswijk.	Probleemeigenaar: gemeenten Opdrachtgever: gemeenten Doetinchem en Winterswijk en provincie Opdrachtnemer: Projectleider: gemeenten Doetinchem en Winterswijk	Project 1 t/m 6: Gemeente Doetinchem, Albert Gerritsen Project 7 t/m 10: Gemeente Winterswijk, Monique de Jong	2014/2015 (alle projecten)	1) 24 miljoen; - Doetinchem 12 miljoen - Provincie 12 miljoen 2) 2 miljoen Voor andere projecten financiering nog niet bekend.
Hoofdpogave	Opgave Transitie						
	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheden	Wie doet wat?	Planning	Financiën
kennis vergaren en kennis delen	Partijen hebben behoefte aan relevante feiten en cijfers als basis voor discussie en ter onderbouwing van keuzes die gemaakt moeten worden.	Actueel houden van de Atlas vande Achterhoek.	Jaarlijkse actualisering van de Atlas met relevante feiten/cijfers (vraagrelateerd), mogelijk in combinatie met de Regiobarometer.	Probleemeigenaar Overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties Opdrachtgever: Stuurgroep Achterhoek 2020 Opdrachtnemer: nntb Projectleider: nntb	n.t.b. Werkgroep oprichten		
kennis vergaren en kennis delen	Er is veel kennis aanwezig in en buiten de Achterhoek. Ook zijn er veel initiatieven die (kennis)hulp kunnen gebruiken. Door kennis en initiatieven aan elkaar te verbinden, ontstaan nieuwe mogelijkheden en worden concrete resultaten bereikt.	Uitvoeren Kennisagenda	<ul style="list-style-type: none"> Zorg voor verbindingen met het uitvoeren van de kennisagenda door initiatieven 'van onderop' te zien, te horen en verder te helpen. Daarmee wordt daadwerkelijk gewerkt aan de uitvoering van de Kennisagenda. Oog en oor houden voor nieuwe initiatieven, ook landelijk, die kennis brengen voor de opgave van de Agenda2020 Verbindt het informele kennis- en innovatienetwerk waar mogelijk Zorgen voor meerjaren financiering kennishuis 	Opdrachtgever: Graafschapcollege/Stuurgroep 2020 Opdrachtnemer: Tanja Abbas		Januari-juni 2014	Kosten 20.000 euro. Waarvan 50% Graafschapcollege en 50% Regiocontract (transitiegelden)
Inspelen op netwerksamenleving ruimte voor kracht samenleving	De veranderende samenleving vraagt om een andere manier van samenwerking. In een netwerksamenleving wordt ruimte gegeven aan partners en burgers om invulling te geven aan de opgaven voor de toekomst. Transitie van bottom up ipv topdown. Dit kan alleen als overheid, markt en samenleving met elkaar in balans zijn.	Transitie van bottom up We proberen op verschillende manieren de transitie van bottom up vorm te geven en te faciliteren. Concrete initiatieven zijn: Methodiekontwikkeling: Community of Practice (CoP), Open Café en transitiearena. Deze zijn hieronder nader toegelicht (cursief)					
		Methodiekontwikkeling:Community of Practice CoP voor de Achterhoek waar overheden, maatschappelijke organisaties en ondernemers kunnen leren hoe zij burgerinitiatieven kunnen versterken, faciliteren of stimuleren. Het doel van de CoP is in beeld te krijgen onder welke condities productiekracht in wijken en kernen van de grond kan komen, op basis van ervaringen die al zijn opgedaan. Deze CoP levert na 2 jaar een "toolbox" of handboek op. Daarin wordt beschreven welke stappen het beste werken om burgerinitiatieven tot een succes te maken	We doen een uitvraag naar alle betrokken partijen in de Achterhoek die het convenant 2020 hebben getekend en zich sterk willen maken voor het ondersteunen en versterken van burgerinitiatieven. Gedurende een drietal jaren 4 bijeenkomsten per jaar organiseren met verschillende thema's. De bijeenkomsten behandelen een thema waarin burgerproductiekracht nader wordt belicht vanuit een bepaalde invalshoek, bijvoorbeeld regelgeving, bevorderen van burgerkracht door de gemeente, bewonersinitiatieven waardoor slagen ze etc. In de tussentijd wordt er door de deelnemers in kleine huiswerkgroepjes gewerkt aan opdrachten, zoals het onderzoeken van de bereidheid van de eigen organisatie om burgerkracht te faciliteren, het opzetten van een plan van aanpak voor het faciliteren van een initiatief uit de eigen organisatie en oriëntatie op initiatieven in de eigen omgeving.	Probleemeigenaar: alle partijen betrokken bij Achterhoek 2020 Opdrachtgever: Stuurgroep Achterhoek 2020 Opdrachtnemer: Werkplaats Vitale Leefomgeving Projectleider: Anneke Ros en Joop Hofman	Van de deelnemers wordt verwacht dat zij met behulp van de kennis en ervaring opgedaan in de CoP inbreng leveren in allerlei initiatieven in de Achterhoek. Tijdens de deelname aan de pilot is het van belang dat de organisatie bereid is te zoeken naar een 'construct' waaromheen de bewoners hun vormen en onderdelen van productiekracht kunnen organiseren (dat kan een persoon zijn, een bewonersbedrijf, een stichting of id). De deelnemende organisatie zet zich actief in op het ontwikkelen van productiekracht, is bereid om partijen te stimuleren en verleiden (waar nodig) geld dichtert op de wijk te zetten en daarmee beïnvloedbaar voor bewoners te maken. Verder is de deelnemende organisatie, bereid om te leren en delen met diverse andere steden/wijken en te leren en delen met bv externe deskundigen. Het programma wordt in overleg met de deelnemers vastgesteld.	Kick off juni 2014 met nog 2 bijeenkomsten in september en november 2014. Verdere planning in overleg met de deelnemers	De kosten voor deelname bedragen per jaar 1000,- euro (gedurende 3 jaar).

	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheden	Wie doet wat?	Planning	Financiering
Inspelen op netwerksamenleving ruimte voor kracht samenleving		Open Café Betere verbinding met initiatieven vanuit de maatschappij. (Kleinschalig) Faciliteren van initiatieven uit de maatschappij.	Een Netwerkplatform waarin deelnemers zich uitgenodigd weten op basis van expertise of directe meerwaarde. De Open Cafe aanpak is praktisch van aard, soms is de organisatie in eigen hand en soms zal worden aangesloten bij bijeenkomsten die door anderen georganiseerd worden, maar wel aansluiten bij onze opgave. Kansrijke initiatieven die vanuit het Open Café naar voren komen, kunnen – indien nodig – een beroep doen op het 'katalysatorbudget' van de werkplaats. Dit katalysatorgeld is bedoeld om projecten net dat zetje te geven dat ze nodig hebben om een stap verder te komen (vergelijkbaar met ACT-werkwijze)	Probleemeigenaar: WP IDE Opdrachtgever: WP IDE Opdrachtnemer: Tanja Abbas/Martin Stor Projectleider: Tanja Abbas/Martin Stor	De werkplaats IDE organiseert de Open Café's.	Jaarlijks ca. 4 bijeenkomsten van het Open Café (1 keer per kwartaal)	Per jaar: € 45.000 (€ 5.000: organisatie ca. 4 Open Café's. € 40.000 'katalysator-geld', faciliteren initiatieven)
Inspelen op netwerksamenleving ruimte voor kracht samenleving		Transitie Arena: verbinding met en faciliteren van initiatieven uit de samenleving, fysiek als virtueel. In de transitiearena gaat het ook om de oplossingsrichtingen te identificeren voor de toekomstige vraagstukken. Dit is een dynamisch proces waarbij een open mind, out of the box en een focus op gezamenlijk belang de kernbegrippen zijn. DOELSTELLING Transitie arena bewerkstelligen hetgeen betekent dat er een netwerk verbinding dient te ontstaan. Aanzet hiertoe is organiseren (ontbijt)bijeenkomsten. Community of practice: mensen/organisaties van buiten de regio ons een spiegel voor te laten houden. Organiseren van een uitvoerend netwerk om projecten aan te jagen en op weg te helpen Communicatie bij moeilijke keuzes Transitie betekent ook moeilijke beslissingen nemen die op regionaal niveau goed zijn maar lokaal op minder draagvlak kunnen rekenen. Dit vraagt om een andere manier van communiceren	Bewerkstelligen, aanjagende, dan wel (bij)sturen van een lange termijn maatschappelijk transformatieproces op het Achterhoekse Platteland. Dit vanuit de gedachte dat wij een voedingsbodembieden voor de (innovatieve) maak- agro- en vrijetijdsindustrie. Het is van groot belang de huidige (maak) industrie te behouden en waar mogelijk te stimuleren. Ook het aantrekken van nieuwe industriële ondernemingen heeft hierbij aandacht. Door de kredietcrisis en de daardoor ontstane economische recessie staat de industriële sector verder onder druk.	Probleemeigenaar: Achterhoek2020 (stuurgroep en werkplaatsen) Opdrachtgever: Opdrachtnemer: Projectleider	Achterhoek2020 in relatie tot: - Overheden - Maatschappelijke organisaties - Ondernemers - Kenniswerkplaats		Nog bezien, gaat met name om capaciteit (en kwaliteit) vrijmaken om beweging te creëren. Dit op verschillende vlakken.

	Uitvoeringsagenda Achterhoek april					
Hoofdoopgave	Opgave Wonen en Woonomgeving					
	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheid	Wie doet wat?	Planning
Passende en duurzame vastgoedvoorraad juiste vastgoed op de juiste plaats, geen leegstand	Het uiterlijk van de kernen Aalten, Winterswijk en Groenlo ondergaat flinke veranderingen. Autonome ontwikkelingen zoals het internet winkelen, terugdringen van de nieuwbouw en de bevolkingsontwikkeling hebben invloed op de wijze waarop deze kernen worden gebruikt. De urgentie neemt toe om te komen met oplossingen die ertoe bijdragen dat de kernen leefbaar en vitaal blijven. Het is belangrijk verschillende oplossingsrichtingen te verkennen, want er moeten meerdere oplossingsrichtingen worden gevonden.	Project 1: Toekomstbestendige kernen (Aalten, Winterswijk, Groenlo) Uit de verkenning van de Rijksbouwmeester en de Regionale Uitvoeringsagenda Detailhandel Achterhoek zijn ideeën gekomen die bijdragen aan oplossingsmogelijkheden per kern.	De ideeën uit de onderzoeken omzetten in oplossingsstrategieën en deze regiobreed inzetten. Gedacht kan worden aan het verplaatsen van detailhandel naar het kernwinkelgebied, het verbeteren van de kernen met cultuurelementen en cultuurhistorische aanpak, gebiedsbranding etc. Van belang is te komen tot een gerichte mix van instrumenten. Concrete projecten: - Pilots Aalten, Groenlo, Winterswijk Regionaal Uitvoeringsprogramma Detailhandel Achterhoek	Probleemeigenaar: Detailhandel, woningbouwcorporaties, ondernemers, gemeenten, banken Opdrachtgever: Werkplaats Vitale leefomgeving Opdrachtnemer: nntb Projectleider: nntb	De procesmanager van de werkplaats heeft de opdracht te verkennen hoe de opgave kan worden aangepakt in relatie tot het project kernenfoto, het project cultuur/cultuurhistorie en het project herinrichting zorglandschap	Start project na zomer 2014
Passende en duurzame vastgoedvoorraad juiste vastgoed op de juiste plaats	Leegstand woningen, bedrijfspanden en maatschappelijk vastgoed in dorpen tasten de kwaliteit van de leefomgeving aan	Project 2: herstructurering dorpskernen. Diverse kernen in de Achterhoek worden in de Achterhoek aangepakt: Neede, Aalten en Groenlo	Projecten zijn in uitvoering	Probleemeigenaar: Gemeenten Opdrachtgever: Gemeenten Opdrachtnemer:	Betrokken gemeenten en poho ROV	In uitvoering
Passende en duurzame vastgoedvoorraad juiste vastgoed op de juiste plaats, geen leegstand	Leegstand van vastgoed in kernen en buitengebied is niet alleen een financieel probleem maar tast ook de kwaliteit van de leefomgeving aan. Het lukt niet dit probleem per object op te lossen. Het is een integrale gebiedsopgave voor de Achterhoek als geheel.	Herbestemmen maatschappelijk vastgoed Uit de (conclusies van de) kernenfoto's zullen naar verwachting acties/projecten voortkomen.	Pilot herbestemmen als gebiedsontwikkeling (Atelier Making Projects). Met behulp van een ontwerpende en integrale benadering waarbij op verschillende schaalniveaus (streek, locatie/gemeenschap, gebouw) wordt gekeken naar een passende en werkende oplossing voor leegstaand/leegkomend maatschappelijk vastgoed. De pilot blijft buiten het werkgebied van de kernenfoto's. Wel wordt gaandeweg de pilotgebruik	Probleemeigenaar Vastgoedeigenaren en gemeenten Opdrachtgever provincie/rijk Opdrachtnemer nntb projectleider Jannemarie de Jonge	Opdrachtgever ministerie I&M samen met BZK/Rijksvastgoedbedrijf en RCE Uitvoerder provincie Gelderland met partners in de regio via portefeuillehoudersoverleg ROV gemeenten, Achterhoek 2020.	Looptijd pilot: Januari tot en met juni 2014
Passende en duurzame vastgoedvoorraad juiste vastgoed op de juiste plaats, geen leegstand	Leegstand van winkelpanden in de kernen. Gemeenten in de Achterhoek zien de noodzaak om gezamenlijk en op gemeentenniveau, realistisch naar de toekomst te kijken en samen pro-actief keuzes te maken voor kansrijke winkellocaties.	Quickscan detail handelstructuur in 17 kernen in de Achterhoek (6 gemeenten doen mee) als bouwsteen voor de kernenfoto's.	Doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de actuele omvang en samenstelling van het aanbod, in de verzorgings-functie van de kernen en in de kansen voor de verschillende centra in de toekomst. Mogelijke vervolgstappen zijn het maken van kaderafspraken en gezamenlijke uitvoerings-projecten (afhankelijk van de uitkomsten van de quickscan).	Probleemeigenaar Ondernemers (eigenaren) Gemeenten (kwaliteit dorpskernen /maatschappelijk belang) Opdrachtgever: PoHo Duurzame Economie Opdrachtnemer: RUDA, ambtelijke projectgroep Uitvoerder/Projectleider Adviesbureau DTNP	Gemeenten voeren quickscan uit i.s.m. extern bureau	De quickscan is in het voorjaar van 2014 afgerond. Daarna wordt duidelijk welke vervolgstappen worden gezet (medio 2014)

<p>Passende en duurzame vastgoedvoorraad juiste vastgoed op de juiste plaats, geen leegstand</p>	<p>De komende jaren neemt de leegstand van gebouwen in het buitengebied explosief toe. Die leegstand zal veel groter zijn dan op de kantorenmarkt. Belangrijke oorzaken zijn de vergrijzing en de doorgroeiende andere agrarische bedrijven die wel de rechten maar niet de gebouwen c.q. locatie overnemen. Verloedering ligt op de loer, terwijl het buitengebied economisch juist zo belangrijk is. Naast het ruimtelijke aspect is er ook een sociaaleconomisch aspect omdat enerzijds de achterblijvende bewoners met grote financiële gevolgen te maken krijgen en het buitengebied nog verder leegloopt.</p>	<p>Voorkomen Leegstand in het buitengebied Ingezet dient te worden op 2 sporen: herbestemming (hoewel geen oplossing voor het grootste deel van de gebouwen, zijn er wel mogelijkheden. De kern zit vaak in het bij elkaar brengen van vraag en aanbod). 2. Slopen van overtollige voorraad. Gezocht wordt naar betaalbare en duurzame oplossingen en/of win-win situaties om de overtollige voorraad te kunnen saneren waarbij de eigen verantwoordelijkheid van de eigenaar onderdeel is.</p> <p>DOELSTELLING: - In 2025 is voor ## % (VRAAG WP KP LEDEN) van de leeggekomen</p>	<p>Projectthema's onder leegstaande gebouwen: Benutting leegstaande gebouwen voor startende ondernemers Herbestemmen VAB's Duurzaam slopen VAB's Asbestrein Woonagenda in relatie tot VAB's Herbestemmen</p>		<p>Relatie met: - Bouwwereld - Makelaars - Gemeenten - Provincie - Waterschap - Kenniswerkplaats</p>	
	<p>Dorpsgemeenschappen zijn op zoek naar (nieuwe) mogelijkheden om in veranderende omstandigheden (krimp, schaalvergroting, duurzaamheid) het leven in hun kern aantrekkelijk te houden.</p>	<p>Dorpsgemeenschappen ondersteunen bij kwaliteitsversterking van hun woonomgeving.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Creativiteit opwekken in de gemeenschappen • Inwoners in de lead. • Slimme allianties die slimme functie-combinaties realiseren en in stand houden 	<p>Probleemeigenaar Dorpsgemeenschap, inwoners, burgerinitiatief Opdrachtgever: Burgers / inwoners verenigd in Zorgcoöperatie Bronckhorst Opdrachtnemer: HAN en Graafschap College Projectleider: M.Spaans (opstartfase)</p>	<p>Sociale cohesie kleine kernen o.l.v. burgerinitiatief. Op basis van het BOOTCamp-principe van de HAN (Buurtnetwerken). Projectvoorstel Keyenburg gefinancierd door provincie (€58.000). Kwartiermakers aangesteld. Volgende aanvraag voor Steenderen loopt. Uitbreiding naar andere kernen volgt.</p>	<p>Alle partners doen mee (gemeente Bronckhorst, HAN, Graafschap College, Zorgorganisaties)</p> <p>17 maart info-avond met presentatie en start kwartiermakers.</p>

				Probleemeigenaar inwoners Opdrachtgever: Dorpsbelang en Vrijwilligerscentrale Opdrachtnemer: Graafschap College Projectleider: M.Overmeyer	Opsporen en verhelpen sociaal isolement kwetsbare groepen ouderen in de Achterhoekse dorpskernen.Ondersteuning vrijwilligers-werk Ouderenzorg Kleine Kernen Harreveld en Klinkerhofje.Onder andere door inzet HZW-studenten (praktijkleerplaatsen).	Subsidieaanvraag in voorbereiding. . Gemeente Oost-Gelre, Dorpsbelang Harreveld en stg.Vrijwillige Zorgvereniging Oost-Achterhoek verlenen medewerking
Hoofdoopgave Opgave Werk						
	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheid en	Wie doet wat?	Planning
Afstemmen beroepsbevolking op vraag Ontwikkeling Onderwijs en Arbeidsmobiliteit		Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen	De onderwijsinfrastructuur en de opleidingen beter doen aansluiten bij ontwikkelingen in de regio, op de arbeidsmarkt en de agenda Achterhoek 2020.	Probleemeigenaar: POA Achterhoek Opdrachtgever: POA Achterhoek Opdrachtnemer: Profijt Projectleider: Herman Krikhaar	Profijt voert het project uit en werkt daarmee onder andere aan het komen tot een Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen dat aansluit bij de arbeidsmarkt in de Achterhoek	Eind 2015 gereed
Afstemmen beroepsbevolking op vraag Ontwikkeling Onderwijs en Arbeidsmobiliteit		Technieklokalen	Verder professionaliseren van de technieklokalen door: 1. De ouders van de deelnemende leerlingen voorlichten en betrekken bij de loopbaankeuzes van hun kinderen, zeker waar het gaat om de mogelijkheden in de technische sector. 2. Professionaliseren van vrijwilligers van het technieklokaal en docenten basisonderwijs. 3. Een systeem van kwaliteitszorg om duidelijke uitspraken te kunnen doen over de kwaliteit en opbrengst van de technieklokalen. 4. Verder ontwikkelen van de leerlijn en onderzoeken hoe meer gebruik gemaakt kan worden van de eigen inzichten van	Probleemeigenaar: Basisscholen/Technieklokalen Opdrachtgever: Technieklokalen Opdrachtnemer: Stichting technieklokaal Doetinchem/Bronkhorst Projectleider: Hans Baan	De verschillende technieklokalen in de Achterhoek voeren het project uit en werken daarmee aan het verder professionaliseren van de technieklokalen.	Eind 2015 gereed

Afstemmen beroepsbevolking op vraag Ontwikkeling Onderwijs en Arbeidsmobiliteit		Bevorderen (inter)sectorale mobiliteit	Het doel van dit project is dat werkgevers uit diverse bedrijfstakken met elkaar in contact komen om werknemers, die dreigen uit te vallen of boventallig te worden, te herplaatsen.	Probleemeigenaar: POA Achterhoek Opdrachtgever: POA Achterhoek Opdrachtnemer: WGV Zorg en Welzijn Projectleider: Femke Rhebergen	De werkgeversvereniging Zorg en Welzijn voert het project uit. De volgende activiteiten worden vanuit dit project georganiseerd: 1. (mede-) faciliteren netwerkbijeenkomsten 2. Verzorgen presentaties / geven voorlichtingen 3. Inventariseren behoeften werkgevers 4. Opzetten providerboog 5. Verbinden	Eind 2015 gereed
Afstemmen beroepsbevolking op vraag Inzet van zelfstandig professionals	In de Achterhoek zijn relatief veel zelfstandig professionals. Door deze professionals met elkaar te verbinden kan meerwaarde worden verkregen	Pr8werk _Komen tot een betere inzetbaarheid en match tussen zelfstandig professionals uit de regio en vragen vanuit werkgevers ten behoeve van economische groei in de regio Achterhoek.	Het houden van netwerkbijeenkomsten	Probleemeigenaar: Zelfstandig ondernemers Opdrachtgever: Regio Achterhoek Opdrachtnemer: ONZ Achterhoek Projectleider: Henk Dijk	ONZ Achterhoek voert het project uit en organiseert 2 netwerkbijeenkomsten in de Achterhoek per jaar. Kwalitatieve doelstellingen: Bouwen van netwerken	Eind 2015 gereed
		Sociaal in bedrijf	go/no go 16 april			
		zp achterhoek	go/no go 16 april			
Achterhoek aantrekkelijk maken om te ondernemen en te werken	Verbetering ondernemersklimaat voor Achterhoekse bedrijven	Ontwikkeling regionale bedrijventerreinen	Regionaal Programma Bedrijventerreinen - RPB (samenwerking Oost- en West-Achterhoek)	Probleemeigenaar: Gemeenten Opdrachtgever: Gemeenten Opdrachtnemer: Gemeenten Projectleider: Gemeenten	Provinciale programma loopt tot medio 2015	Provinciale programmabudget tot medio 2015 beschikbaar.
	Op kwantiteit en kwaliteit Verduurzamen personeelsbestand beroepsonderwijs Achterhoek	Vanwege demografische opbouw personeelsbestand ontstaat tissen nu en 5 jr een tekort aan goed geschoolde leerkrachten in het beroepsonderwijs, ook in Gelderland. Doel is een provinciebrede aanpak van scholing (inclusief na-, bij- en omscholing) voor het Vo en het Mbo.	Samen met Gelderse Roc's, AOC Oost, Vo's, Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) en Provincie een masterproject ontwikkelen.	Probleemeigenaar: beroepsonderwijs (VO en Mbo) in Gelderland Opdrachtgever: Provincie Gelderland Opdrachtnemer: Gelderse Roc's en HAN	HAN en Graafschap College zijn penvoerders en dienen namens de samenwerkende partners een aanvraag in	Aanvraag wordt ingediend namens samenwerkingsverband voor 1 juni 2014

	Jongeren zijn de toekomst van de Achterhoek als het gaat om de economie en arbeidsmarkt.	Achterhoekse Jongeren interesseren voor het maatschappelijke en politieke proces door workshops en events.	Organiseren workshops, events op voor jongere aantrekkelijke wijze, gericht op verkiezingen Gemeenteraad, Eur.parlement, Landelijke verkiezingen.	Samenwerkingsverband Gemeenten, provincie en onderwijs. Graafschap College neemt voortouw.	Beweging Achterhoek 2020 jong Graafschap College (docenten Burgerschap) Soulfoodprojects. Projectplan en aanvraag in voorbereiding. Projectleiding: S.Jansen en M.Spaans (Graafschap)	Doorlopende activiteit. Eerste activiteit (jongerendebat met kandidaat-raadsleden 23 februari uitgevoerd
Stimuleren kansrijke sectoren/bedrijven innovatie maakindustrie en zorg	Invulling regionale energiedoelstelling, creëren werkgelegenheid, voorkomen verrommeling/verpaupering platteland door leegstande agrarische bedrijfspanden. Door plaatsing van zonnepanelen kunnen ook de asbestrisico's verminderen (door sanering van asbestdaken) Zon voor asbest.	Regionaal onderzoek haalbaarheid zonnepanelen op agrarische bouwpercelen (daken en vrije grond). Enerzijds als energievoorziening (bijdrage richting energieneutraliteit Achterhoek maar anderzijds ook een bijdrage/invulling van een deel van de VAB-problematiek. (Vorm van FuVer danwel bijdrage in sloopkosten).	Quick scan Bronckhorst gebruiken voor regiobrede businescase via de AGEM. Op basis van quick scan pilot uitvoeren in Bronckhorst door concrete voorbeelden uit te werken (maatwerk). We onderzoeken de bijdrage die agrarische ondernemers kunnen en willen leveren aan de uitvoering van het local action plan dat er al ligt. Ook maken we gebruik van de Zonneatlas van de provincie Gelderland. De focus ligt op zonne-energie en	Probleemeigenaar Ondernemers, eigenaren, provincie, gemeenten Opdrachtgever: ondernemers Opdrachtnemer: Regio en regio gemeenten Projectleider:	Gemeenten Provincie AGEM LTO	2014-2015
Afstemmen beroepsbevolking op vraag Ontwikkeling Onderwijs en Arbeidsmobiliteit		Sluitende aanpak scholing en werk	Realiseren van een sluitende aanpak scholing en werk, waardoor de effecten van de krimpende potentiële beroepsbevolking zoveel mogelijk worden beperkt	Probleemeigenaar: POA Achterhoek Opdrachtgever: POA Achterhoek Opdrachtnemer: Graafschapcollege Projectleider: Alain van de Haar	Graafschapcollege voert het project uit en werkt daarmee onder andere aan: - het verbeteren van samenwerking en afstemming van organisaties/loketten op het terrein van school- en loopbaanvraagstukken - herinrichting van het	Eind 2015 gereed

<p>Afstemmen beroepsbevolking op vraag; aanpak jeugdwerkloosheid</p>		<p>Uitvoeren van het actieplan Jeugdwerkloosheid</p>	<p>Het Actieplan Jeugdwerkloosheid, bestaat uit meerdere projecten: - jongerenvoucher (werkgever die een werkzoekende jongere een baan aanbiedt krijgt een voucher van € 2.500,-). De eerste ronde is uitgegeven. Binnenkort gaat een tweede ronde van start. -ervaarjebaan (werkgever mag 6 mnd een werkzoekende jongere een concrete opdracht laten uitvoeren op basis van een stagevergoeding) -de broekriem (werkzoekenden helpen elkaar bij het vinden van werk) - ontwikkelen netwerkorganisatie voor jongeren met grote afstand tot de arbeidsmarkt (WERKNET) - denktank: werkzoekende jongeren worden uitgedaagd om een antwoord te vinden op innovatievragen van bedrijven - bouwmenengelderland oost: jongeren met een afgeronde bouwopleiding worden in de breedte verder geschoold; b.v. metselaars krijgen een aanvullende schildersopleiding</p>	<p>Probleemeigenaar: POA Achterhoek Opdrachtgever: Bestuur POA Achterhoek Opdrachtnemer: - onderwijs - overheid - ondernemers Projectleider: gemeente Doetinchem</p>	<p>Partners in het Actieplan Jeugdwerkloosheid zijn: VNO-NCW Achterhoek, UWV, Graafschap College, RMC, Sociale Dienst Oost Achterhoek, Profijt.</p>	<p>Het Actieplan Jeugdwerkloosheid loopt tot 2016</p>
<p>Afstemmen beroepsbevolking op vraag , arbeidsmarktdiscrepanantie</p>	<p>Aanpak arbeidsmarktdiscrepanties</p>	<p>Opstellen Masterplan Arbeidsmarkt</p>	<p>Masterplan Arbeidsmarktonderzoek moet één integraal beeld van de arbeidsmarkt in de Achterhoek opleveren waarin actuele discrepanties en toekomstige trends tussen vraag en aanbod staan beschreven. Per sector wordt een zogenoemde arbeidsmarkt-foto opgeleverd over de actuele stand van de arbeidsmarkt op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens uit bestaande bronnen. Voor de sectorindeling wordt de domeinindeling zoals beschreven in de kwalificatiestructuur MBO gehanteerd en wordt bij iedere sector-foto een trendontwikkeling beschreven van de</p>	<p>Probleemeigenaar: POA Achterhoek Opdrachtgever: POA Achterhoek Opdrachtnemer: pm Projectleider: pm</p>	<p>pm</p>	<p>Project moet najaar 2014 gereed zijn en na twee jaar een standaard activiteit worden van het POA, waarbij de sectorfoto's en – trends ieder jaar geactualiseerd worden.</p>

Stimuleren kansrijke sectoren/bedrijven innovatie maakindustrie en zorg	De sterke innovatieve positie van de Achterhoek op dit gebied uitbouwen naar een herkenbaar energiecentrum van landelijke allure. Hierbij kan gerekend worden op de welwillende medewerking van sterke partners zoals Alliander. Daarnaast wil de HAN hier ook haar (innovatieve) medewerking aan geven via lectoraten enz..	Centrum Innovatief Vakmanschap Energie. Qua opzet vergelijkbaar met de Water-campus Friesland, Infra-park Harderwijk en natuurlijk het CIVON. Dus qua opzet, locatie en aanbod een herkenbaar centrum dat het bedrijfsleven op allerlei mogelijke manieren van dienst kan zijn.	Parallelen met de totstandkoming van het CIVON zijn te trekken.		Graafschap College neemt voortouw in samenwerkingsverband en voorbereiding aanvraag. Eerste besprekingen met bedrijfsleven zijn hierover al gevoerd.	Aanvraag kan rekenen op participatie van grote landelijke bedrijven, en de HAN. Plan = aanvraag indienen per juni 2014
Hoofdoggave	Opgave Bereikbaarheid					
	Waarom doen we dit?	Wat gaan we doen?	Hoe pakken we het aan?	Verantwoordelijkheid en	Wie doet wat?	Planning

Financiering
Regiocontract Cofinanciering instellingen, banken, etc. in uren Min. BZK
Regiocontract: Provincie €4,6 mln, gemeenten € 7,5 mln, derden € 0,07 mln impulsplan wonen €0,5 mln
Rijk betaald data-analyse, doorrekening voorstellen en inzet ontwerpers. Provincie levert projectleider en ondersteuning door stagiaire en projectassistent. Regio Achterhoek en gemeenten brengen hun expertise in voor de workshops en regelen/betalen werklocaties en catering voor workshops.
Quickscan: € 22.000 (gemeenten: € 18.000 en provincie: € 4.000) Vervolg: pm

Private financiering
- Overheidsfinanciering
- Europese financiering

Ideeëngenerator krimp
Regeling Leefbaarheid

Sociaal Profiel –
Prov.gelderland

Gemeente Oost-Gelre, evt.
aangevuld door Sociaal
Profiel.

Financien

Vanuit het Regiocontract
Achterhoek is er tot en met
2015 budget beschikbaar
Totaal: € 186.221

Vanuit het Regiocontract
Achterhoek is er tot en met
2015 budget beschikbaar
Totaal: € 624.000

Vanuit het Regiocontract
Achterhoek is er tot en met
2015 budget beschikbaar
Totaal: € 236.286
(naar verwachting wordt dit
bedrag tijdens de herijking in
juni 2014 bijgesteld naar €
172.572)

Vanuit het Regiocontract
Achterhoek is er tot en met
2015 budget beschikbaar.
Totaal: € 82.515

Regionaal Stimuleringsfonds
Mbo

Gemeentelijke en provinciale
incidentele subsidies.
Aanvulling via subsidies
Ministerie BZK.
Wellicht aanvulling via
Regiocontract 4 B gelden.

* Provincie *Gemeenten *
Eigenaren / gebruikers Pilot:
5 locaties (?) : € 50.000,--

Tot 2015 is er € 6.683.190,--
beschikbaar: verdeeld over:
Gemeenten: € 100.000,--
Provincie: € 1.017.531,-- (RC)
Graafschapcollege: €
5.565.659,--

Financiering vanuit ministerie SZW, ministerie OC&W en nu ook nog aanvullende financiering vanuit de Provincie GLD en ESF. Ervaarjebaan is tot op heden gefinancierd vanuit een subsidie van BIZA voor krimpregio's . Wordt gecontinueerd wellicht vanuit middelen provincie Jeugdwerkloosheid.

Voor de eerste twee jaar wordt een startsubsidie aangevraagd bij Provincie Gelderland.

